

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2118.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 18.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Vzplamtel je ogenj!

Zagoreli so v soboto zvečer kresovi po gričih, hribih in gorah Slovenije. Simboli, znamenja so bili. Oznanjali so tisti silni ogenj, ki je pred 20 leti vzplamtel v duši našega naroda. Zanetila ga je majniška deklaracija slovenskih, hrvatskih in srbskih poslancev, izrečena v dunajskem parlamentu. Pred 20 leti niso smeli goreti kresovi po naši domovini. Tuje-rodna oblast jih ni dovolila. Ni pa mogla prepovedati in preprečiti tistega notranjega ognja, ki je vzžarel v vsakem pravem slovenskem srcu. To je bila ljubezen do slovenskega naroda in do rodne zemlje. Ta ljubav je pred svetovno javnostjo uveljavila zahtevo:

»Prost mora biti, prost moj rod,
na svoji zemlji svoj gospod!«

Jugoslovanu ne sme več gospodovati in velevati tujec. Gospodar mora biti na lastni zemlji. Zato morajo na tej zemlji pasti upravni in državni mejniki, vpostaviti se mora samostojna državna tvorba.

Ta ogenj se ni dal več pogasiti. Gorel je in palil naprej, dokler ni na pogorišču starih državnih tvorb vzniknila nova državna oblika: država svobodnih Jugoslovanov. Ta ogenj ni nastal šele takrat, ko je svetovna vojna razpalila vse človeške strasti. Takrat je le z vso silo buknil na dan. Je pa to star ogenj, ki je že gorel v srcih naših prednikov, ko so se naselili v sedanji naši domovini. Vzljubili so te lepe kraje, v potu svojega obraza obdelovali zemljo ter jo s krvjo branili. Da bi jo obranili in ohranili slovenskim potomcem, so si ustvarili lastno državo: karantansko slovensko kneževino. Njen postanek je podprla zveza Slovencev s severnimi Slovani. Naši predniki niso bili tako slabi politiki, kot so naši gosposki in kmečki JNSarji, ki venomer tiščijo v ospredje vprašanje o narodnem edinstvu. Knez Valuk s svojimi starimi Slovenci ni postavil vprašanja: »Smo li Slovenci iste krvi kot severni Slovani?« Severni slovenski brat pod vodstvom kralja Sama je ponujal bratsko roko, slovenski brat je to roko pograbil in krepko stisnil. Tako sta postala svobodna in močna oba. Močna slovanska država je dala samostojni slovenski državi ne sicer postanek, vendar pa obstanek ter jo tako okrepila, da je ohranila svojo neodvisnost preko sto let.

Pred 1120 leti se je odigral — žalibog v obliki žaloigre — prvi jugoslovanski državni pokret. Njegova duša je bil hrvatski knez Ljudevit Posavski, ki mu je bil sedež v okolici Siska. Hotel je svoj narod osvoboditi nemško-frankovske nadoblasti.

Obrnil se je na Slovence, naj se mu pridružijo. Tudi tokrat niso naši predniki vprašali Ljudeviteve odposlanca: »Ali smo mi iste krvi kot vi, isti narod z vami?« Južni brat jim je nudil zavezniško roko in Slovenci so jo bratsko stisnili. Zgrabili so za orožje ter se hrabro vojskovali zoper frankovske vojske. Tudi Srbi so obljubili in nudili Ljudevitu svojo pomoč. Bila je to prva državna zveza južnih Slovanov, nekak zametek jugoslovanske države. Prvi jugoslovanski državni pokret se je ponesrečil. Naši predniki so izgubili svoje narodne kneze in svojo samostojnost, prišli so pod oblast nemških prefektov, grofov in uradnikov. Šele konec evropske katastrofe, svetovne vojne, je prinesel realizacijo (ostvarjenje) večstoletnih jugoslovanskih stremeljenj.

Tako izkazuje slovenska zgodovina kot edino pravo in rešilno misel ono idejo, ki je na njej utemeljena majniška deklaracija: Zedinjenje. Sloga gradi hišo: tako pravijo naši srbski bratje. Sloga južnih Slovanov je zgradila našo jugoslovansko državo ter jo bo tudi vzdržala. Vez pa je ljubezen. Ljubezen do slovenstva in jugo-

V NAŠI DRŽAVI

Knez namestnik Pavle v Parizu. Poročali smo, kako se je mudil knez namestnik Pavle s svojo soprogo in z ožjim spremstvom v Londonu ob priliki kronanja angleškega kralja Jurija VI. in je imel več važnih političnih razgovorov z angleškimi, francoskimi ter drugimi odličnimi državniki. Na povratku iz Londona se je knez odzval povabilu predsednika francoske republike Lebruna in se je pripeljal 26. maja s svojim spremstvom v Pariz. V Parizu je imel knez daljši razgovor s prezidentom Lebrunom, pri katerem je ostal na obedu in se je sestal tudi s predsednikom francoske vlade Blumom.

Naš vojni minister na Čehoslovaškem. Naš vojni minister general Marič je obiskal Čehoslovaško in je bil sprejet od predsednika republike dr. Edvarda Beneša. Vojnega ministra so povabili na ogled znamenitih Škodovih tovarn za izdelovanje orožja v Plznu.

Izobraženci v Zagrebu in Belgradu rešujejo hrvaško vprašanje. V javnost sta prodrla v zadnjem času dva načrta glede rešitve hrvaškega vprašanja, katera sta bila izdelana od izobražencev v Zagrebu in Belgradu. Zagrebški načrt predvideva

slovenstva je rodila majniško deklaracijo. Ob njej je ta ljubezen vzplamtela, da se je plamen videl po Evropi. Deklaracijski plamen je objel vse Slovence brez razlike strankarske pripadnosti. Ob deklaracijski dvajsetletnici je ta žar v našem ljudstvu ostal nezmanjšan. Nedeljske proslave so to dejansko izpričale. JNS s svojimi priveski je kazala hladnost. Ne škodi nič, je tako majhen procent, da ne more vplivati na življenjsko toploto slovenskega narodnega organizma. JNS s tem — morda nehote — demonstrira, da tudi leta 1917 njeni liberalni predniki med našim ljudstvom niso ničesar bistvenega doprinesli do velikega plamena, ki je zajel ves narod. Tako ti ljudje sami sebi odreja tisto malo važno ulogo, ki so jo igrali ter jo igrajo med našim narodom. Naše ljudstvo pa je dvajsetletnico majniške deklaracije obhajalo v polni zavesti, da je povse izpolnilo dolžnost jugoslovanske bratske ljubezni in vzajemnosti. Nadeja pa se in nujno pričakuje, da bo tudi druga bistvena ideja majniške deklaracije, misel demokracije, resnične in učinkovite ljudske samouprave čimprej oživetvorjena, ker brez nje ni pravega ljudskega zadovoljstva.

pet banovin. Glede narodnosti čiste bi bile: Slovenija, Hrvatska in Srbija z Macedonijo ter Črno goro. Mešane narodnosti bi bili: Vojvodina ter Bosna s Hercegovino. Po tej rešitvi bi bila cela Dalmacija hrvaška. — Belgrajski načrt sporazuma se bistveno ne razlikuje od zagrebškega. Belgrajski izobraženci so se izrekli za priključitev Vojvodine k srbski banovini. Oba načrta sta v glavnem pametna, sprejemljiva — a žalibog je proti nemu kot drugemu voditelj Hrvatov dr. Maček.

V DRUGIH DRŽAVAH

Društvo narodov zaseda. Zasedanje Društva narodov je pričelo v Ženevi 24. maja. Prva javna seja sveta Društva narodov se je vršila 26. maja in se je udeležilo 50 delegatov. Za predsednika je bil izvoljen turški zunanji minister Ruždi Aras. Pod njegovim predsedstvom je pričela razprava za sprejem Egipta v Društvo narodov in je bila zaključena s poimenskim glasovanjem, pri katerem je glasovalo 47 odposlancev, da se dovoli Egiptu vstop v Društvo narodov. — Neguš je naslovil 26. maja na tajništvo Društva narodov brzojavko, v kateri sporoča, da se abesinsko odposlanstvo tega zasedanja ne bo udeležilo, pač pa se izreka abesinski cesar z veseljem za sprejem Egipta v ženevsko ustanovo. — Najvažnejša točka na tokratnem zasedanju pa bi naj bilo posredovanje za zaključek španske morije.